

Veileder

Utstedelse av eksportdokumenter for fiskebiprodukter

For eksportører og andre eksterne aktører

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

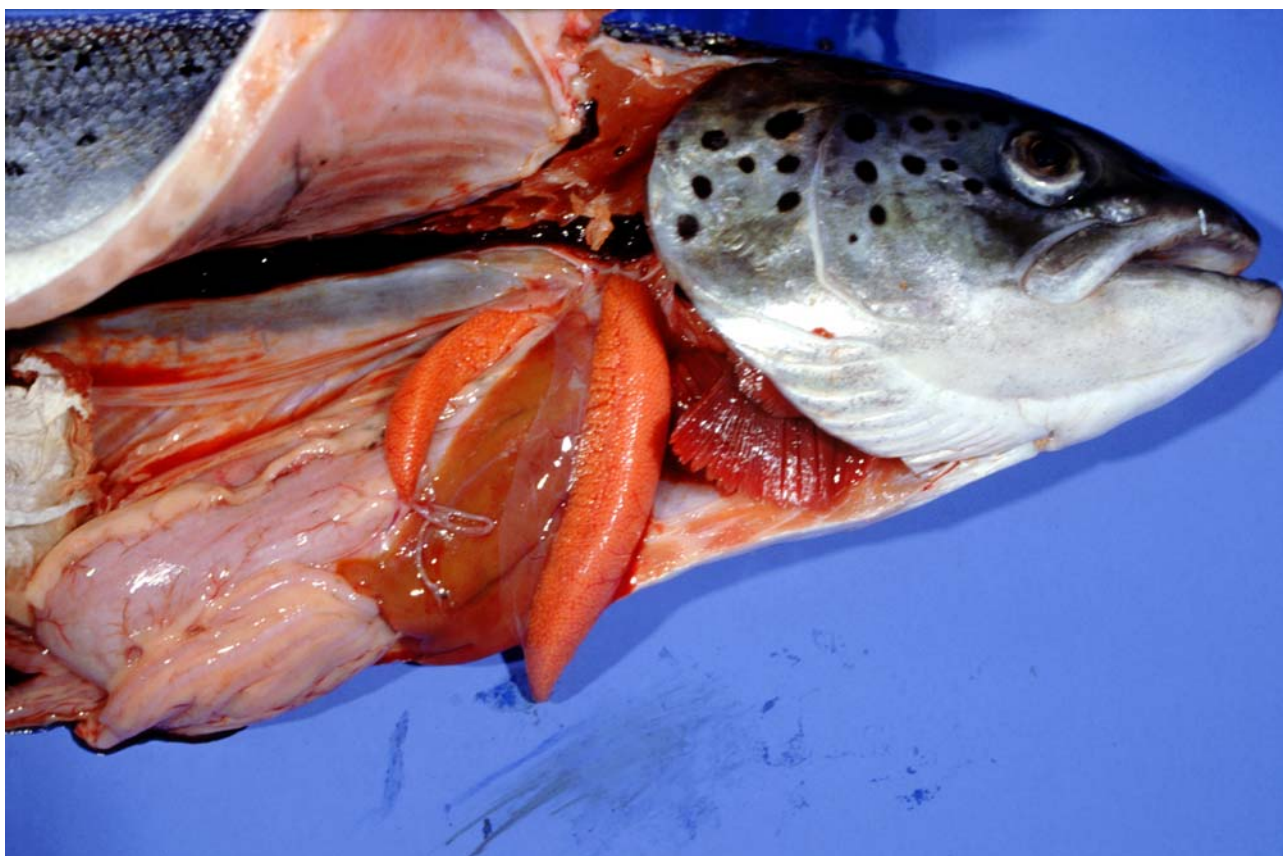

Foto: EFF

Versjon 1.0

01.06.2008

Formål

Formålet med denne veilederen er å forklare fremgangsmåten for å søke om eksportdokumenter for fiskebiprodukter.

Definisjoner

Attest- DK – det distriktet i Mattilsynet hvor eksportdokumenter utstedes.

Attest (=sertifikat) – et dokument som utstedes av Mattilsynet på et bestemt parti fra en eller flere angitte virksomheter i attesten. I attesten sertifiserer man partiet i henhold til angitt regelverk i attesten.

Biproduktmateriale av¹:

- **Kategori-1** – høyrisikomateriale med TSE og miljøgifter: *skal forbrennes*;
- **Kategori-2** – materiale med risiko for dyre- og fiske sykdommer (bl.a. selvdød fisk og slaktet fisk med påvist sykdomssmitte) og materiale med restmengder av legemidler over grenseverdi: *utnyttes til tekniske formål eller kompost og biogass etter stabilisering ved for eksempel hjelp av en godkjent metode*;
- **Kategori-3** – materiale fra frisk fisk og fisk fanget i åpent hav: *kan utnyttes til forproduksjon etter stabilisering ved hjelp av en godkjent metode*.

Eksport – utførsel fra Norge til tredjestater

Fiskebiprodukt – hele fisk eller deler av fisk eller produkter av den som ikke er beregnet til humant konsum

Handelsdokument – eller et sporingsdokument som lages av avsender for transport i EØS-området. Skal inneholde informasjon om materialet, materialets opprinnelsessted, transportøren og mottaker.

Produsent DK – det distriktet i Mattilsynet hvor virksomheten som har produsert varene er lokalisert.

Samhandel – utførsel og innførsel av produkter mellom EØS-medlemsstatene.

Hjemmelsgrunnlag

Utstedelse av eksportdokumenter (sunnhetsattester og evt. erklæringer) for fiskebiprodukter foregår innenfor rammer av biproduktregelverket:

- Forskrift nr. 1254 av 27.10.2007 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum som innfører [Forordning \(EF\) nr. 1774/2002 av 3. oktober 2002 om helsebestemmelser med hensyn til animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum \(biproduktforordningen\)](#) i norsk rett.

Godkjenning

Produsenter som ønsker å eksportere fiskebiprodukter skal være godkjent av Mattilsynet i henhold til biproduktregelverket. Se link til lister over alle godkjente virksomheter (1).

Eksport vs. Samhandel

Ved utstedelse av eksportdokumenter skiller vi mellom utførsel av produkter fra Norge til tredje stater (eksport) og fra Norge til EU/EØS-land (samhandel).

¹ Definisjoner er hentet fra ”Marine biprodukter: Råvarer med muligheter” utgitt av RUBIN-stiftelsen.

- *Eksport*

I henhold til biproduktregelverket er det kun kategori-3 fiskebiprodukter som kan eksporteres. Merk at fiskebiprodukter av kategori 3 materiale som kommer fra oppdrettsanlegg med smittsom sykdom og/eller bekjempelsessoner med restriksjoner ikke kan omsettes til fiskefôr.

Eksportdokumenter som er utarbeidet av Mattilsynet er beregnet for transport av fiskebiprodukter fra Norge til tredje stater. Eksportdokumentene er generelle. Det betyr at de kun attesterer produkter kun i henhold til nasjonalt og EU-regelverk og ikke er bundet til noen spesielle avtaler med andre land. Enhver som skal eksportere fiskebiprodukter må derfor sette seg inn i hvilke krav som gjelder for de aktuelle mottakerland. Se link til oversikt over tilgjengelige eksportdokumenter for fiskebiprodukter (2).

- *Samhandel*

Samhandel med fiskebiprodukter av kategori 3 materiale skal normalt gå uten noe ledsagende sertifikat/attest med unntak av bearbeidete animalske proteiner (fiskemel). Bearbeidete fiskeproteiner skal meldes inn i TRACES (TRAdE Control and Expert System) ved at eksportøren fyller ut første del av helsesertifikatet i TRACES og deretter sender den elektronisk til Mattilsynet. Merk at mottakermedlemsstaten skal ha gitt tillatelse til å motta bearbeidete fiskeproteiner.

Samme prinsippet gjelder også kategori 1 og 2 materiale eller bearbeidete produkter av dem. De kan utføres til andre EØS-stater hvis mottakerstaten har godkjent innførsel overfor mottakervirksomhet. Merk at bearbeidet kategori 1 og 2 materiale ikke kan brukes i fremstilling av fôr.

Ved transport av fiskebiprodukter i EØS-områder skal også et handelsdokument følge frakten. Dokumentet skal utstedes i minst tre eksemplarer. En original skal følge forsendelsen til det endelige bestemmelsesstedet. En kopi skal beholdes av den som sender fra seg de animalske biproduktene og en kopi skal beholdes av den som transporterer produktene. Dokumentet undertegnes av ansvarlig person hos avsender. Se linken til handelsdokumentet (3).

For transport i eget land kan medlemsstatene benytte nasjonale handelsdokumenter. Kategori 3-materiale som omsettes fra detaljist til forbruker innen samme land trenger ikke følges av handelsdokument.

Framgangsmåte

Eksportdokumenter skal utstedes på spesialpapir som vanskeliggjør forfalskning. Per i dag er det kun 23 distriktskontorer i Mattilsynet som har attestutstederrettigheter (attest-DK). Se link til oversikt over attest-DK (4).

Behandling av eksportdokumenter på fisk og fiskeprodukter til humant konsum foregår i MATS. MATS står for "Mattilsynets tilsynssystem" og er Mattilsynets saksbehandlingsverktøy. I fremtiden vil eksportdokumenter på fiskebiprodukter også utstedes via MATS, men per i dag er dette ikke mulig p.g.a. inkompatibilitet av godkjenningsnumre til biproduktprodusenter. Søknad om eksportdokumenter på fiskebiprodukter skal derfor sendes manuelt.

For å få utstedt attest, må det sendes inn en rekvisisjon (forespørsel om attest) til Mattilsynet. Rekvisisjonsskjemaet fylles ut og sendes enten på faks eller e-post til det distriktskontoret (DK) i Mattilsynet som fører tilsyn med virksomheten der varene er produsert (produsent-DK). Produsent-DK vurderer rekvisisjonen og i ulike tilfeller foretas kontroll av varene før rekvisisjonen godkjennes. Det er derfor viktig at rekvisisjon sendes inn til Mattilsynet så tidlig som mulig. Dessuten skal man også opplyse i rekvisisjon om når og hvor partiet er tilgjengelig for inspeksjon. Det vil ikke bli utstedt eksportdokumenter på varer som allerede har forlatt landet.

Kopi av godkjent rekvisisjon sendes av produsent-DK til det attest-DK som er angitt i rekvisisjonen. I noen tilfeller er produsent-DK og attest-DK ett og samme distriktskontor.

Når rekvisisjonen er godkjent kan eksportøren fylle ut attesten og sende den på e-post til attest-DK. Attest-DK kontrollerer at opplysninger fra den godkjente rekvisisjonen stemmer med opplysningene på attesten. I enkelte tilfeller kan attest-DK foreta en ekstra inspeksjon av partiet.

Ferdig signerte og stemplete eksportdokumenter hentes på attest-DK. Har du ikke anledning til å hente ut eksportdokumentene selv, kan Mattilsynet være behjelpelig med å sende dokumentene rekommandert per post. Porto dekkes da av eksportøren selv. Husk å beregne ekstra tid til postgang.

Ønsker du mer informasjon om bytting av attester eller om hva du skal gjøre dersom attesten blir ødelagt eller forsvinner, les "Veileder for utstedelse av eksportdokumenter på fisk og sjømat for eksportører og andre eksterne aktører" (5).

Referanser

- 1) http://www.mattilsynet.no/skjema/biprodukter/lister_for_godkjente_virksomheter_52935
- 2) http://www.mattilsynet.no/skjema/fisk/eksport/attester_for_eksport_av_fisk_og_fiskevarer_generelle_47991
- 3) http://www.mattilsynet.no/skjema/biprodukter/handelsdokument_biprodukter_52568
- 4) http://www.mattilsynet.no/skjema/fisk/eksport/liste_over_kontorsteder_i_mattilsynet_som_ut_steder_attester_og_erkl_ringer_p_fisk_og_fiskevarer_48060
- 5) http://www.mattilsynet.no/skjema/fisk/eksport/veileder_for_utstedelse_av_eksportdokument_er_p_fisk_og_sj_mat_48061